

In elke situatie kun je een uitweg vinden.

Ik schrijf je vanaf ons vakantie adres. Ik merk dat ik onze zaterdagmorgen gesprekken mis. In plaats daarvan schrijf ik je deze en volgende week een brief over een onderwerp waarvan ik wilde dat het mij eerder in mijn leven uitgelegd was.

Ik herinner me ons gesprek in het vliegtuig toen we de daling in hadden gezet naar Rio de Janeiro. Jij zat aan het raam en je zag hem het eerst.... het grote Christus beeld op de rots Corcovado. Het was een indrukwekkend schouwspel. Het beeld is 38 meter hoog en we vlogen er vlak langs. In je gids had je het opgezocht: Christus de Verlosser. Je sprak het uit met verbazing.

Hoezo Verlosser?. Waarvan zou ik verlost moeten worden? Ik ben toch geen misdadiger?

Dat zei je. En we spraken in die 10 minuten tot de landing over "verlossing". Maar ik kon het niet goed neer zetten. Jij was misschien ook nog te jong om het te doorgronden.

Het grote verlossingsverhaal in het Oude Testament is het Exodus verhaal. Het is het meeslepende verhaal over hoe het volk Israel uit de slavernij in Egypte verlost wordt. Mozes leidt zijn volk, nadat hij zelf als vondeling is opgegroeid aan het hof van de farao. Je kent het verhaal, we hebben samen de film gezien "Exodus". De farao wil aanvankelijk het volk niet laten gaan. Maar dan komen er 10 plagen en uiteindelijk zwicht hij. Het volk Israel trekt de Sinai woestijn in, op weg naar het beloofde land: Israel. Het leger van de farao zet de achtervolging in. Op miraculeuze wijze ontsnapt het volk door over de bodem van de zee naar de overkant te trekken van de Schelfzee. Bij aankomst vloeien de wateren weer terug en de farao met zijn leger verdrinken. Er is geen gevecht geweest en toch is het leger van de Egyptenaren geheel weggevaagd. Na lange omzwervingen komen ze uiteindelijk aan in het beloofde land. De intrede is net zo miraculeus als de ontsnapping bij de Rode Zee: de muren van de vestingstad Jericho vallen als ze 7 maal om de stad trekken. Er is opnieuw geen militaire strijd nodig om het land in bezit te nemen. Het land wordt ze als het ware gegeven.

Er zijn vele deskundigen die betwijfelen of deze geschiedenis echt wel waar is. Ik heb je eerder verteld dat de Bijbel niet primair als geschiedenis boek geschreven is. Het is een boek met verhalen die bedoeld zijn om in je in je diepste wezen te raken, iets bij je aan te richten. Je te troosten, te bemoedigen, tot inzicht te laten komen, of sterker nog tot inkeer.

In dit verhaal ben jij zelf de hoofdpersoon. Jij bent het volk Israel. Jij leeft in een situatie waarin je niet vrij bent. Waardoor je niet tot je bestemming kunt komen. Niet kunt worden zoals je bedoeld bent. Dat kan van alles zijn. Het hoeft niets ergs te zijn. Het kan gewoon zijn dat je je kind zijn achter je laat en opgroeit, leert om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Maar bij veel mensen speelt er meer. Ze leven onder een verwachtingspatroon dat ze opgelegd is, dat niet van henzelf is. Ze hebben gedragspatronen gekopieerd van anderen waar ze niet van los kunnen komen. Rare opvattingen opgedaan die valse waarheden zijn. Ik ken mensen die van zichzelf denken dat ze geen recht hebben op geluk. Hoe is het mogelijk. Anderen staan onder de invloed van anderen, hun ouders of iemand met wie ze in een ongezonde relatie zijn gekomen. Hun gevoel van eigenwaarde is beschadigd. Sommige kampen met verslaving, alcohol, drugs, roken. Zie je de woordrelatie met slavernij?

Sommigen hebben een mentale wond opgelopen in hun jeugd die slecht genezen is. Dat kan door een ongelukkige jeugd. Door pesten. Door anders zijn en er niet bij horen. Ze worstelen met een gevoel van minderwaardigheid.

Mijn opsomming is verre van compleet. Maar ik hoop dat je het beeld krijgt. Er gebeuren dingen in een mensenleven waarvan het moeilijk is om vrij te komen. Dat levert bedrukking, belemmering in ontplooiing.

Ik herinner me jouw verhaal over je medestudente die in een ongezonde relatie zat met een man die haar misbruikte. En dat ze er toch niet uit kon stappen. Dat haar moeder hetzelfde had meegemaakt. Dat ze, gek genoeg, toch verkoos om in de relatie te blijven boven het leven los van deze man. Dat is extreem, wel een treffend voorbeeld van iemand die - in de termen van ons exodus verhaal- in slavernij leeft.

Voor de meeste mensen is het gelukkig niet zo heftig. Maar in de uitwerking van wat ze meegemaakt hebben geldt dat het letterlijk van levensbelang is om er vrij van te komen. Om te worden zoals ze bedoeld zijn. En dat is de geestelijke betekenis van het "beloofde land". Allemaal, niemand uitgezonderd, hebben we een "beloofd land". Wanneer we eindelijk vertrekken uit de slavernij, dan gaan we op weg naar onze eigen identiteit. We claimen onze eigen innerlijke vrijheid om er in te gaan leven.

Dat gaat niet vanzelf. Tussen de slavernij en het beloofde land ligt de woestijn. Een fase van beproeving waarin je onder druk van de omstandigheden je eigen identiteit gaat ontdekken. Het exodus verhaal laat dat heel treffend zien. De Bijbel spreekt daarom over de woestijn ervaring.

Het is niet voor niets dat bijvoorbeeld de 10 geboden in de woestijn aan het volk worden aangereikt. Dat de vele levensregels van het joodse volk in die tijd ontstaan zijn.

Maar ook voor ons geldt: we hebben een woestijn ervaring nodig om echt los te komen van datgene dat ons bedrukte en om onze eigen identiteit te gaan ontdekken en ervaren. Het is een fase waarin we met vallen en opstaan leren. Ons verloren kunnen voelen. Waarvan we achteraf zeggen: het was een moeilijke tijd, waarin we druk ervoeren. Maar juist die druk die zorgde ervoor dat we uit onze comfort zone gingen, risico namen en doorbraken.

Zie je nu waar je uit verlost wordt? De Bijbel zegt dat deze verlossing niet op eigen kracht bereikt kan worden. Je kunt je zelf niet aan je haren omhoog trekken. Daar is "macht" voor nodig. Macht die komt omdat je jezelf opent, door uit de schulp te kruipen waar je in zat zonder dat je dat wist.

Hierover zal ik je volgende week schrijven.